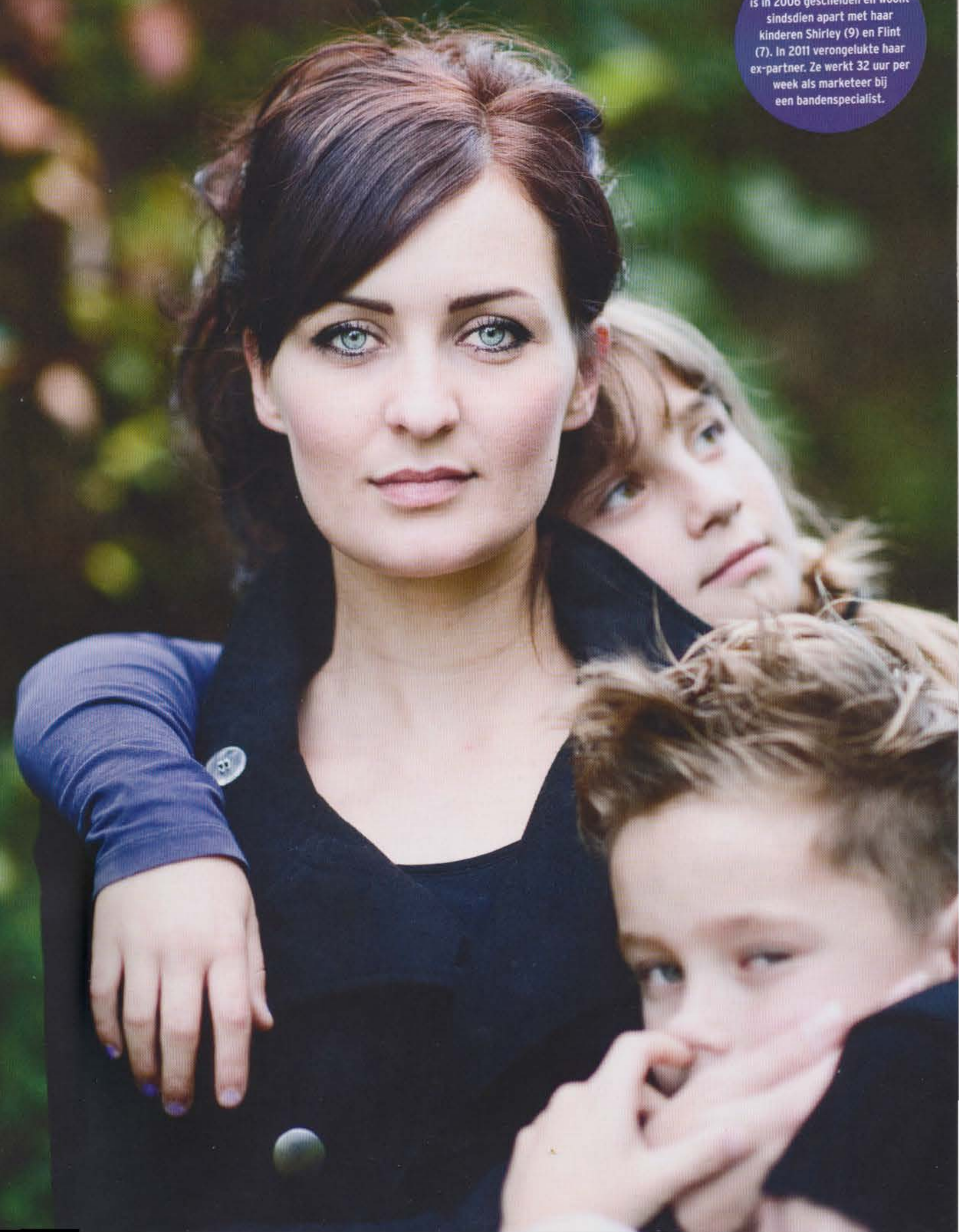

Single moeders zijn altijd de sjaak

MIREILLE VAN IJPEREN (41)
voedt Julliette (14) en Xavier (12)
sinds tien jaar alleen op. Op zijn
verzoek hebben de kinderen geen
contact meer met haar ex-man.
Mireille heeft een eigen bedrijf in
grafische vormgeving.

SHARON SLOOTER (28) is in 2006 gescheiden en woont sindsdien apart met haar kinderen Shirley (9) en Flint (7). In 2011 verongelukte haar ex-partner. Ze werkt 32 uur per week als marketeer bij een bandenspecialist.

Het gezinsideaal is weer helemaal terug. Kinderen kunnen pas gelukkig opgroeien met een moeder en een vader, vindt driekwart van de Nederlanders. Single moeders zitten daardoor weer in het verdomhoekje. Ze moeten het niet alleen in hun eentje roeien, ze boksen ook nog eens op tegen een hardnekkig negatief stempel.

Als alleenstaande moeder ben je vogelvrij. Iedereen bemoeit zich met je. Ze vinden je zielig óf een mannen hatende bitch, hebben medelijden met je kinderen, mannen willen je redden (of versieren) en voor vrouwen ben je de vleesgeworden nachtmerrie. Dat is na tien jaar zo'n beetje de les die Mireille van IJperen uit haar alleenstaand moederschap getrokken heeft. En soms gaat dat nog veel verder, tot regelrechte minachting en discriminatie aan toe. Ja, ook in het o zo vrije Nederland. Als je zelf netjes getrouwd bent, valt het je misschien niet eens op (misschien doe je er onbewust wel een beetje aan mee). Maar voor vrouwen als Van IJperen en Sharon Slooter is het bijna dagelijkse kost.

'Leugens over mij en mijn gezinnetje zijn mij niet vreemd,' zegt Slooter. Als niet-gelovige jonge vrouw tussen de zwaar gereformeerde koperen bruidsparen in haar dorp is ze een aantrekkelijke schietschijf. De aantijgingen zijn bijna te absurd om op te noemen – en ze hebben allemaal met seks te maken: Slooters dochter en zoon zouden 's avonds laat over straat zwerven en gezegd hebben dat ze niet naar binnen mochten omdat mama mannen voor geld ontving. De Kinderbescherming verwees haar door naar een seksuoloog om haar 'uitstraling' te veranderen: haar ogen zouden iets met mannen doen. Zo'n beschuldiging is eigenlijk best om te lachen, ware het niet dat ze hierdoor in de klauwen van Jeugdzorg terecht kwam.

'Mijn dochter Shirley was een moeilijk kind, heel aanwezig. Jeugdzorg fo-

custe alleen maar op mijn opvoedingsmethode. Ik smeekte hun eens met Shirley te praten. Zij had zoveel doorstaan: een vader die haar moeder sloeg, zijn dood een paar jaar later. Toen Shirley eindelijk werd doorgestuurd naar een psycholoog, constateerde die dat ze een zware vorm van ADHD had. Op mijn verzoek heeft hij zwart op wit gezet dat het níet aan mijn opvoeding lag.'

Ook Van IJperen heeft Jeugdzorg over de vloer gehad naar aanleiding van een melding van de schoolarts. Ook in haar geval stelden de hulpverleners vast dat er niks mis was met het gezin. Brenda Roelofsens kent dat soort situaties niet. Maar indirect had zij evenzeer last van het negatieve stigma dat aan single moeders kleeft: ze zag zichzelf al zitten, als net gescheiden vrouw, met dochter Brytt op een flatje driehoog-achter. Dat het ook anders kon, kwam toen niet in haar op.

63 procent van de Nederlanders keurt vrijwillig alleenstaand moederschap af, blijkt uit een rapport uit 2011 van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). In Amerika noemen ze het zelfs *bad for society*. Of wij hier zover gaan, is de vraag, maar goed voor kinderen vinden we het in ieder geval niet. Afgezien van degenen die single moeders volgens Van IJperen 'de schuld geven van alles wat misgaat in een gezin', meent een grote meerderheid (74 procent) dat een kind een thuis met een vader en een moeder nodig heeft om gelukkig op te groeien; een familie-ideaal dat je vanaf je eerste Gouden Berenboekje wordt ingepeperd. We zijn hierin de afgelopen jaren minder tolerant geworden: in 1999 onderschreef 'slechts' 66 procent de droom van het volledige gezin. Mogelijk speelt de herwaardering van de betekenis van de vader voor het welbevinden van zijn kroost hierbij een rol.

Slooter, Roelofsens en Van IJperen hadden heus ook liever zo'n modelgezinnetje gehad, maar soms loopt het anders. Word je weduwe. Moet je je huwelijk ontvluchten vanwege een man met een fiks alcoholprobleem of gewoon om een eind te maken aan die eeuwige ruzies. Slooter: 'Als ik bij hem was gebleven, waren we doodongelukkig geworden.'

Jeugdzorg heb je zó over de vloer

Mensen kijken nooit verder dan hun vooroordelen lang zijn. De drie vrouwen willen laten zien hoe misplaatst die kunnen zijn, mede in naam van hun circa 428.000 lotgenoten. 'We zijn misschien wel alleen, maar we zorgen net zo goed of misschien wel beter voor onze kinderen!' 'Ik doe dubbel mijn best om het gemis van een compleet gezin te compenseren.' 'Ik werk, voed op, doe thuis de mannenklussen en heb op eigen kracht mijn schulden afgelost.' Hoeveel vrouwen zeggen hen dat na?

Dat het niet altijd makkelijk – soms zelfs loodzwaar – is, zullen ze niet ontkennen. Net als 37 procent van hun metgezellen hebben Van IJperen en Slooter voortdurend moeite om financieel de eindjes aan elkaar te knopen. Vakanties zitten er vaak niet in. 'Ik vul het ene gat met het andere. Ik zou een stuk beter slapen als ik me niet zo'n zorgen over geld zou hoeven maken,' zegt Van IJperen. 'En goddank voor de toeslagen!' Gelukkig blijven de belangrijkste daarvan in 2014 gehandhaafd, maar volgens Tineke van der Kraan van FNV Vrouw gaan alleenstaande moeders er toch op achteruit omdat de tegemoetkomingen omlaag gaan. Alleen die enkele vrouw die volgend jaar vanuit een bijstandsuitkering een baan van 32 uur per week zou aannemen, heeft straks zo'n 200 euro per maand meer te besteden.

Hoewel alleenstaande moeders vaker wel (2/3) dan niet (1/3) werken – dus niks handje ophouden – gaat dat niet altijd van een leien dakje. Of het nou door de gestegen kosten van de kinderopvang komt of niet, maar in de afgelopen twee jaar is de arbeidsparticipatie van single moeders gedaald, terwijl ze tot 2011 een stijgende lijn vertoonden. Ze is ook harder gedaald dan die onder moeders met een partner. Werk- en gezinstaken botsen bij single moeders nog vaker dan bij getrouwde vrouwen. Daar is de werkgever trouwens meestal niet de dupe van: de vrouwen nemen vaker hun werk mee naar huis dan hun zorgen ➤

om de kinderen mee naar het werk, blijkt uit onderzoek.

Roelofsen: 'Als Brytt ziek is of vrij, dan probeer ik het zo min mogelijk op mijn werk af te wentelen.' Roelofsens baas is heel soepel. Maar het kan ook anders. 'Regel maar wat,' zei Sloopers vorige bazin als Shirley of zoon Flint ziek was, 'jij blijft gewoon hier.' Met vakanties moesten Sloopers plannen stevast wijken voor die van een kinderloze collega. En als die toevallig net in de schoolvakanties weg wilde, jammer dan. Dan kon Slooter niet, of alleen in twee etappes.

Van een heel andere orde zijn Van IJperens strubbelingen op werkgebied. Zij heeft een eigen bedrijf. Door schade en schande wijs geworden, bezoekt ze haar mannelijke opdrachtgevers altijd dik ingepakt. Geen stukje bloot te zien. Met een fake trouwring om. Want het is haar net iets te vaak overkomen dat klanten haar oneerbare voorstellen deden zodra ze merkten dat ze single was. Eentje kon haar afwijzing niet verkroppen en verspreidde de roddel dat ze hem had verleid. 'Zo kwetsend!' Je kunt hun niet eens een grote bek geven want dan is je reputatie zo naar de haaien.

En dan hebben alleenstaande werkende moeders nog te maken met een dubbele straf. Een partner hebben blijkt gunstig te zijn voor je carrière (vooral voor getrouwde mannen, maar ook voor vrouwen). Kinderen daarentegen niet. Moeders krijgen een boete – in de vorm van 5 tot 7 procent minder loon dan kinderloze vrouwen – en maken minder snel promotie. Onderzoek wijst uit dat niet hun kinderen, maar vooral hun werkgevers hun carrières afremmen. Die beschouwen moeders namelijk als minder competent en minder toegewijd aan hun werk en beoordelen hen daardoor extra kritisch. Die moederschapsboete komt boven op het 'gewone' 18 procent beloningsverschil tussen mannen en vrouwen voor vergelijkbaar werk. Dát zag Slooter ook als ze bij haar vorige baas in het denkbeeldige loonzakje van

Met gehuwde stellen hebben ze sowieso weinig aansluiting

haar jongere, minder ervaren mannelijke directe collega keek: per maand 600 euro bruto meer.

Het is dat Roelofsen meerdere meiden van vroeger kent, want nieuwe vriendschappen opbouwen lukt bijna niet. Van IJperen en Slooter hebben nauwelijks vriendinnen in de buurt: geen tijd, geen zin, geen energie. 'Ik ben blij als ik aan het eind van de dag mijn bed zie.' Bovendien moeten ze altijd oppas regelen. Laat maar, denken ze dan. En ook: dat kan ik niet maken tegenover de kinderen. Met getrouwde mensen hebben ze sowieso weinig aansluiting.

Van IJperen: 'Met een partner word je veel serieuzer genomen. Mensen spreken je sneller aan. Op feestjes voel ik me vaak erg alleen.' En vrouwen gaan soms zo raar aan hun mannen plukken. Alsof ze hun territorium willen afbakenen. Slooter heeft zelfs telefoontjes gehad van dorpsgenotes met het dringende advies nooit meer met manlief te praten. In haar religieuze dorp voelt ze zich totaal alleen: alleen de buurman maakt weleens een praatje.

Voor sport, vrijwilligerswerk, een tekenkursus of ander vrijetijdsviertier is ook nooit tijd. Dit gebrek aan sociale participatie of ondersteuning, in combinatie met financiële en materiële tekorten en gebrekkige toegang tot voorzieningen, leidt ertoe dat relatief veel alleenstaande ouders met een kind onder de 18 jaar buiten de maatschappij staan: 41 procent ervaart sociale uitsluiting.

Behoedt een hoog inkomen eenoudergezinnen nog wel voor die sociale boycot, het alleenmoederen is voor iedereen even heftig, ongeacht inkomen of opleiding. 'Mag er nu even iemand opstaan om de kinderen over te nemen?' verzuchten Slooter en Van IJperen meerdere malen per week. Nou is een beetje opvoedstress geen enkele moeder vreemd, maar single moeders hebben daar volgens het SCP aanzienlijk meer last van. Logisch, zij kunnen nooit versuften. Beschimmelde boterhammen in vergeten schooltassen? Losse fietsketting? Moeilijk proefwerk? Er is niemand anders om het op te knappen, dus de moeders doen het doorgaans allemaal zelf.

Maar die rotklusjes zijn niks vergeleken bij het gebrek aan een partner in de opvoeding. 'Soms heb je het gehad. Willen ze niet eten, hun troep niet opruimen, niet luisteren. Dan snak je naar iemand die zegt: "Nu doe je het gewoon!"' aldus Van IJperen. Dat het Roelofsen iets makkelijker lijkt af te gaan, komt omdat zij over meer buffers beschikt: minder geldzorgen, een grotere vriendenkring, een ex om eventueel op terug te vallen en één jong kind dat bovendien gaat als een speer. Beslissingen in je eentje nemen zonder feedback of je het wel of niet goed doet, valt alle drie soms zwaar. En door alles heen de twijfels – doe ik het wel goed? – en dat schuldgevoel – komen ze niks tekort? 'Ik weet dat ik ze alles geef wat ik heb, maar ze hebben al zoveel meegemaakt,' zegt Slooter.

Slooter slaat de spijker op zijn kop: de omstandigheden zitten soms tegen, maar zij zet zich knetterhard in voor haar gezin, zelfs ten koste van zichzelf. Net als veel lotgenoten. En nog iets eigenaardigs: of je nu weduwe bent, bewust alleenstaand of gescheiden, oud of jong, hoogleraar of schoonmaakster: in de publieke opinie worden alle single moeders op één hoop gegooid. Ja, het klopt dat ze doorgaans meer opvoedstress ervaren. Maar de meesten hebben dat niet. En ja, het klopt dat kinderen in eenoudergezinnen doorgaans meer probleemgedrag ontwikkelen. Maar de meeste kinderen komen goed terecht.

Als het al misgaat, ligt dat niet per definitie aan mama of aan de afwezigheid van papa. Socioloog/pedagoog Mieke van Stigt wijst er in *de Volkskrant* op dat armoede, verslavingsproblematiek en erfelijke factoren veel waarschijnlijker oorzaken zijn. Roelofsen, Van IJperen en Slooter zijn stuk voor stuk voorbeelden van krachtige single moeders. Ze hebben het misschien zwaar, maar ze redden het. Alleen komen te staan is voor hen niet het einde, het is een nieuw begin. ●

>> Met dank aan www.alleenstaandemoeder.com

BRENDA ROELOFSEN (39) verliet haar partner toen Brytt (6) één jaar was. Brytt ziet haar vader één keer per twee weken plus een zondag in de maand. Brenda werkt 28 uur per week als financieel rechercheur.

